

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
228-18

meddelad i Stockholm den 22 januari 2019

KLAGANDE

Försäkringskassan
103 51 Stockholm

MOTPART

AA

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Göteborgs dom den 5 december 2017 i mål nr 5220-17

SAKEN

Tillfällig föräldrapenning

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 199549

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se
www.hogstaforvaltningsdomstolen.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

BAKGRUND

1. En förälder som avstår från förvärvsarbete för att vårda ett sjukt barn kan ha rätt till tillfällig föräldrapenning. Ersättningen ska kompensera för den inkomstförlust som föräldern har till följd av att denne är frånvarande från sitt arbete.
2. Tillfällig föräldrapenning beräknas enligt bestämmelserna om sjukpenning och baseras på föräldrarnas sjukpenninggrundande inkomst. Den sjukpenninggrundande inkomsten bestäms som huvudregel utifrån den förväntade årsinkomsten. Det finns dock ett s.k. inkomsttak som innebär att man vid beräkningen av tillfällig föräldrapenning ska bortse från sjukpenninggrundande inkomst som överstiger 7,5 prisbasbelopp.
3. AA har ett eget barn och ett familjehemsplacerat barn boende hos sig. Hon ansökte om tillfällig föräldrapenning för att vårda det egna barnet när det var sjukt. Vid tiden för ansökan hade hon en årsinkomst om 372 600 kr från en heltidsanställning. Därutöver fick hon 180 000 kr per år som arvode för uppdraget som familjehemsförälder. Hennes totala årsinkomst var således 552 600 kr.
4. Försäkringskassan konstaterade att AAs årsinkomst var 552 600 kr och fastställde hennes sjukpenninggrundande inkomst till 332 200 kr, vilket motsvarade 7,5 prisbasbelopp och således var högsta möjliga beräkningsunderlag för tillfällig föräldrapenning. Från detta belopp drog sedan Försäkringskassan av arvodet för uppdraget som familjehemsförälder, 180 000 kr, vilket innebär att den tillfälliga föräldrapenningen beräknades på ett underlag om 152 200 kr. Försäkringskassan motiverade sitt beslut med att det får anses följa av reglerna i socialförsäkringsbalken att den sjukpenninggrundande inkomsten ska reduceras med familjehemsersättningen.
5. AA överklagade beslutet till förvaltningsrätten, som biföll överklagandet och förklarade att beräkningsunderlaget för tillfällig föräldrapenning skulle vara 332 200 kr.

6. Försäkringskassan överklagade till kammarrätten, som avslog överklagandet. Kammarrätten fann att den ersättning som en familjehemsförälder får för vården av ett familjehemsplacerat barn inte ska beaktas vid beräkningen av tillfällig föräldrapenning.

YRKANDEN M.M.

7. *Försäkringskassan* yrkar att myndighetens beslut ska fastställas och anför att den tillfälliga föräldrapenningen bör beräknas genom att familjehemsersättningen dras av från inkomsttaket.
8. AA anser att överklagandet ska avslås.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan i målet

9. Frågan i målet är på vilket sätt arvode för uppdrag som familjehemsförälder ska beaktas vid beräkning av tillfällig föräldrapenning.

Rättslig reglering

10. Regler om tillfällig föräldrapenning och sjukpenninggrundande inkomst finns i socialförsäkringsbalken. I målet är det bestämmelserna i deras lydelse före den 1 juli 2018 som är tillämpliga.
11. Av 13 kap. 33 § första stycket följer att tillfällig föräldrapenning ska beräknas, med vissa här inte aktuella undantag, enligt bestämmelserna om sjukpenning på normalnivån och sjukpenninggrundande inkomst i 25–28 kap. samt enligt reglerna i 13 kap. 34–38 §§. I andra stycket anges att för hel tillfällig föräldrapenning motsvarar ersättningsnivån föräldrarnas beräkningsunderlag för sjukpenning på normalnivån enligt 28 kap. 7 § 1 grundat på en sjukpenninggrundande inkomst beräknad enligt första stycket (beräkningsunderlaget).

12. I 13 kap. 38 § anges bl.a. att om en familjehemsförälder får ersättning för vården av barnet, ska det bortses från den del av den sjukpenninggrundande inkomsten som grundas på ersättningen.
13. I 25 kap. 2 § anges att sjukpenninggrundande inkomst är den årliga inkomst i pengar som en försäkrad kan antas komma att tills vidare få för eget arbete antingen som inkomst av anställning eller som inkomst av annat förvärvsarbete.
14. Enligt 25 kap. 5 § ska vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst bortses från inkomst av anställning och inkomst av annat förvärvsarbete till den del summan av dessa överstiger 7,5 prisbasbelopp.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

15. Målet gäller hur beräkningsunderlaget för tillfällig föräldrapenning ska bestämmas när sökanden vid sidan av sin inkomst från anställning får ersättning för uppdrag som familjehemsförälder. Avgörande är hur regeln i 13 kap. 38 § socialförsäkringsbalken – att det ska bortses från den del av den sjukpenninggrundande inkomsten som grundas på familjehemsersättningen – ska tolkas.
16. En tolkning är att man – såsom kammarrätten funnit – helt ska bortse från familjehemsersättningen och bestämma den sjukpenninggrundande inkomsten utifrån förälderns övriga inkomster. För det fall att dessa sammantaget överstiger 7,5 prisbasbelopp bestäms då beräkningsunderlaget till detta inkomsttak.
17. En annan tolkning – som Försäkringskassan förespråkar – är att man ska utgå från samtliga inkomster och därefter reducera den sjukpenninggrundande inkomsten med familjehemsersättningen. För det fall att inkomsterna från andra arbeten än uppdraget som familjehemsförälder överstiger 7,5 prisbasbelopp bestäms den sjukpenninggrundande inkomsten till inkomsttaket varefter familjehemsersättningen dras av från detta belopp.

18. Syftet med den tillfälliga föräldrapenningen är, med vissa undantag som här saknar intresse, att kompensera en förälder ekonomiskt för förlorad arbetsinkomst när denne tillfälligt behöver vårda ett sjukt barn. Reglernas funktion är alltså att ge kompensation för inkomstförlust.
19. Tillfällig föräldrapenning beräknas på grundval av ett beräkningsunderlag som bestäms enligt reglerna i 13 kap. socialförsäkringsbalken, vilka i stor utsträckning hänvisar till bestämmelserna om sjukpenninggrundande inkomst och sjukpenning i 25–28 kap. Ersättning för uppdrag som familjehemsförälder är en sådan inkomst som enligt reglerna i sistnämnda kapitel beaktas när den sjukpenninggrundande inkomsten fastställs.
20. Utgångspunkten när det gäller familjehemsföräldrar är emellertid att dessa vid tillfällig vård av ett eget barn ska fortsätta vården av det familjehemsplacerade barnet och därmed också behålla ersättningen för detta uppdrag. Ersättningen bör då inte ligga till grund för beräkningen av tillfällig föräldrapenning, eftersom vården av det egna barnet inte medför någon inkomstförlust avseende uppdraget som familjehemsförälder.
21. Det finns ingenting i regleringen eller dess förarbeten som tyder på att avsikten har varit att beräkningsunderlaget – grundat på de inkomster där föräldern faktiskt har ett inkomstbortfall – ska reduceras med familjehemsersättningen. En sådan ordning skulle motverka reglernas syfte att skydda mot inkomstförlust.
22. Mot denna bakgrund måste innebörden av 13 kap. 38 § socialförsäkringsbalken vara att arvode för uppdrag som familjehemsförälder inte ska ingå i beräkningsunderlaget för tillfällig föräldrapenning, dvs. att det helt ska bortses från arvodet.
23. Avseende AA innebär det sagda att hennes tillfälliga föräldrapenning ska beräknas utifrån inkomsten från hennes heltidsanställning, dvs. en årsinkomst om 372 600 kr. Eftersom denna inkomst överstiger inkomsttaket ska beräkningsunderlaget bestämmas till ett belopp som motsvarar 7,5 prisbasbelopp

Mål nr
228-18

vid den aktuella tidpunkten, dvs. till 332 200 kr. Försäkringskassans överklagande ska således avslås.

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Per Classon, Mari Andersson, Ulrik von Essen och Mats Anderson.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Maria Rydell.

Förvaltningsrätten i Karlstads dom den 12 september 2017 i mål nr 5540-16
Försäkringskassans beslut 2016-10-24, dnr 047592-2016